

แผนการสอนที่ 9

หลักการจัดองค์ประกอบศิลปะ

การรับรู้เรื่อง การตัดกัน (Contrast) และจุดเด่น (Interest)

จุดประสงค์

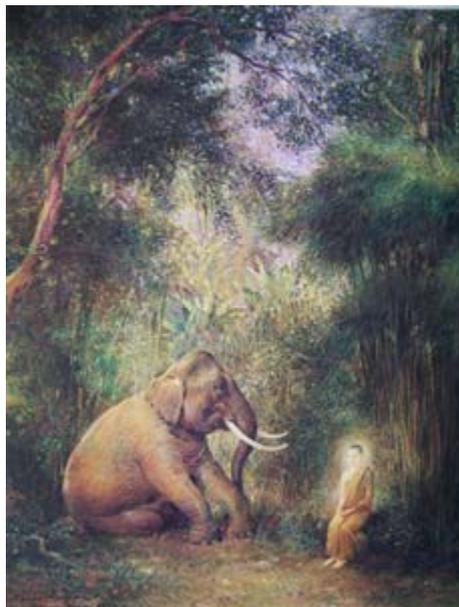
1. สามารถบอกจุดเด่นในภาพผลงานศิลปะได้
2. สามารถบอกลักษณะของจุดเด่นที่อยู่ในผลงานศิลปะได้
3. สามารถบอกส่วนประกอบทางศิลปะที่ทำให้เกิดจุดเด่นในภาพผลงานศิลปะและแสดงความคิดเห็นต่อผลงานที่ได้รับรู้

เนื้อหา

จุดเด่นหรือจุดสนใจ หมายถึง ตำแหน่งหรือบริเวณที่ได้รับการเน้นให้โดดเด่นสะดุดตาหรือมีความสำคัญกว่าบริเวณอื่น ทั้งนี้ส่วนประกอบทางศิลปะมีส่วนสำคัญไม่น้อยในการสร้างให้เกิดจุดเด่นหรือจุดสนใจในผลงานทำให้ผลงานนั้นน่าสนใจยิ่งขึ้น

กิจกรรมการสังเกตและการสนทนา

1. ผู้สอนอธิบายถึงความหมายของจุดเด่นหรือจุดสนใจ และความสำคัญของส่วนประกอบของงานศิลปะที่เรียนมาสามารถนำมาสร้างสรรค์ผลงานให้เกิดความสมดุลและจังหวะในผลงานได้ และความสมดุลจังหวะ นี้เอาที่มีส่วนทำให้ผลงานเกิดจุดเด่น หรือจุดสนใจ ซึ่งจุดเด่นผลงานไม่จำเป็นต้องเด่นด้วยสีหรือขนาดเสมอไป แต่องค์ประกอบส่วนอื่นๆ เช่น เนื้อหา พื้นผิว ก็สามารถสร้างให้ผลงานเกิดจุดเด่นและมีเรื่องราวที่น่าสนใจได้
2. ผู้สอนให้ผู้เรียนดูภาพศิลปะ ชื่อ “สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เสด็จประทับป่ารักจิตวันกับช้างมาตังคะ” จักรพันธ์ โปษยกฤต ซึ่งภาพนี้มีจุดเด่นที่ช้างและสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

- ภาพนี้ดูเผินๆ ผู้เรียนคงไม่รู้สีคืออะไร เพราะองค์ประกอบและเรื่องราวในภาพมีน้อยแต่ลองสังเกตดูซิว่า ภาพนี้มีอะไรที่น่าสนใจบ้าง
  - ทำไมจึงคิดว่าช่าง / พระพุทธเจ้าน่าสนใจ
  - แล้วบรรยากาศในป่าละเป็นอย่างไร ผู้เรียนรูสีได้อย่างไรบ้าง
  - ผู้เรียนคิดว่าถ้าพระพุทธเจ้าไม่มีแสงสีขาวนวล หรือรัศมีตรงศีรษะจะทำให้ภาพดูเด่นใหม่ หรือน่าสนใจหรือไม่
  - แล้วช่างละดูตัวใหญ่เกินไปหรือไม่ ถ้าช่างตัวสีเข้มกว่านี้จะเป็นอย่างไรหรือถ้าต้นไม้ข้างหลังช่างเป็นสีเข้มล่ะ ช่างยังจะเด่นอยู่หรือไม่
  - ถ้าป่าข้างหลังช่างเข้ม ช่างควรมีสีอะไร จึงจะทำให้ช่างดูเด่นน่าสนใจ
  - ถ้าฉากต้นไม้หลังพระพุทธเจ้ามีสีเข้มทั้งหมด ไม่แสงสว่างเลยล่ะ พระพุทธเจ้าจะดูเด่นหรือไม่
3. ภาพของ Gustaf Klimt ชื่อภาพ “Fulfilment pattern For the Stoclet” ซึ่งมีจุดเด่นอยู่ที่จังหวะและสี

- สีที่ใช้ส่วนใหญ่ในภาพเป็นสีอะไร
- ผู้เรียนเห็นรูปต่างๆ ในภาพใหม่ ส่วนใหญ่มีรูปร่างเป็นอย่างไร และรูปร่างแบบใดมีมากที่สุด รูปร่างใดเด่นที่สุด ทำไมจึงคิดเช่นนั้น
- ผู้เรียนเห็นคนในภาพใหม่ เขากำลังทำอะไร แล้วรูปคน 2 คนนี้ดูเด่นใหม่
- ผู้เรียนคิดว่าภาพนี้อะไรที่ดูเด่นที่สุด รองลงมาคืออะไร
- ถ้าภาพนี้ไม่มีเส้นโค้งที่เส้นไหลอยู่ข้างหลัง ภาพนี้จะเป็นอย่างไร โดดเด่นหรือไม่ที่น่าสนใจ

4. ภาพของพรชัย ใจมา ชื่อภาพ “ทำนา ทำกิน” ภาพนี้มีจุดเด่นที่เนื้อหา เรื่องราว

- ผู้เรียนคิดว่าคนในภาพกำลังทำอะไรกันอยู่บ้าง และสถานที่ที่เขากำลังทำกิจกรรมกันเป็นที่ไหน
- ผู้เรียนนึกถึงภาพชานชาลาที่กำลังทำนา และควายกำลังไถนา ซึ่งเป็นภาพที่เราพบเห็นได้ในท้องถื่นของตนเองหรือไม่ มีอะไรเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร
- ทุกคนในภาพมีความสุขหรือไม่
- สิ่งใดในภาพที่ผู้เรียนรู้สึกว่าเป็นที่สนใจที่สุด น่าสนใจที่สุด ทำไมล่ะ
- แล้วกลุ่มเด็ก 3-4 คนที่อยู่ทางซ้ายมือล่ะ คุณน่าจะสนใจหรือไม่ ว่าเขากำลังทำอะไรแล้วผู้เรียนคิดว่าเด็กกลุ่มนี้จะจับปลาได้ไหม ก็ตัว
- ผู้เรียนจะเห็นว่าแม้ สีของภาพและรูปต่างๆ ในภาพจะดูธรรมดาไม่มีสีใดโดดเด่นเป็นพิเศษ และไม่มีรูปทรงโดดเด่นโดดเด่นเป็นพิเศษ แต่เนื้อหาของภาพกลับชวนมองน่าสนใจ นั่นก็เพราะศิลปินนำเอาเรื่องราวในชีวิตประจำวันและเป็นวิถีชีวิตของคนในชุมชนมาแสดงออกเป็นผลงาน ประกอบท่าทางต่างๆ ของบุคคลและสัตว์ในภาพจึงทำให้ภาพนี้ดูน่าสนใจ ซึ่งภาพนี้ก็สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกคล้อยตามได้

กิจกรรมศิลปะปฏิบัติ

ให้ผู้เรียนวาดลวดลาย หรือ รูปร่างต่างๆ ลงบนกระดาษที่เตรียมไว้ และใช้สีวรรณะต่างๆ ระบายลงในภาพที่วาดขึ้น โดยให้ผู้เรียนพิจารณาว่าจะกำหนดให้รูปร่างลวดลายเป็นจุดเด่นหรือให้สีเป็นจุดเด่น

สื่อและอุปกรณ์

1. ภาพ “สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เสด็จประทับปำรักจิตวันกับช้ำมาตังคะ”ของจักรพันธ์ โปษยกฤต
2. ภาพ Fulfilment, pattern For the Stoclet ของ Gustaf Klimt
3. ภาพ “ทำนา ทำกิน” ของพรชัย ใจมา

การประเมิน

1. ผู้เรียนสามารถบอกจุดเด่นในภาพผลงานศิลปะได้
2. ผู้เรียนสามารถบอกลักษณะของจุดเด่นที่อยู่ในผลงานศิลปะได้
3. ผู้เรียนสามารถบอกส่วนประกอบทางศิลปะที่ทำให้เกิดจุดเด่นในภาพผลงานศิลปะและแสดงความคิดเห็นต่อผลงานที่ได้รับรู้